

Zadeva: Novela Zakona o igrah na srečo

V postopku sprejemanja v Državnem zboru RS je novela Zakona o igrah na srečo, novela, ki je v času priprave, tudi skozi javno razpravo, doživljal posamezne manjše spremembe, zadnji predlog vložen v Držani zbor pa prinaša bistvene spremembe zakona, ki korenito posegajo v dosedanji sistem financiranja dela invalidskih in humanitarnih organizacij, za katere ocenjujemo, da bodo imele negativne posledice na področju socialnega, predvsem invalidskega varstva, primarno glede financiranja posebnih socialnih programov, ki jih za invalide izvajamo invalidske organizacije.

Ob tem se izraža tudi zaskrbljenost glede izostanka potrebne vključitve invalidov v postopke priprave predpisov, ki se tičejo invalidov, ob hkratnem pomanjkanju poglobljenih analiz o širših javno finančnih posledicah in vplivu na družbene podsisteme, ki skrbijo za najbolj ranljive prebivalce naše države. Za invalidske organizacije so namreč sredstva, ki jih prek FIHO in FŠO prejemajo od Loterije Slovenije in Športne loterije poglavitni stabilni vir financiranja in eden od razlogov, da je ob sodelovanju države z invalidskim gibanjem slovensko invalidsko varstvo uspešno integriralo socialni model invalidnosti in vrednote Konvencije ZN o pravicah invalidov ter v nekaterih ozirih postalo zgled tudi državam z veliko daljšo tradicijo države blaginje.

Predlog novele odpravlja monopol oz. duopol Loterije Slovenije in Športne loterije in predvideva do 5 prirediteljev klasičnih iger na srečo ter uvaja podeljevanje koncesij prek javnega razpisa, koncesija se omeji na 3 do največ 5 let in se lahko podaljša za največ 5 let. Praktično vse evropske države podeljujejo pravico do prirejanja klasičnih iger na srečo izključno enemu prireditelju. Izjema sta Španija, kjer imajo po spletu zgodovinskih okoliščin dve loteriji, državno loterijo in dobrodelno loterijo ONCE v lasti zveze slepih, ter Litva, kjer je lastnik obeh prirediteljev olimpijski komite.

Načelno ima konkurenca v gospodarstvu po pravilu pozitivne učinke, toda sektor iger na srečo je specifično področje in dejavnost, ki ima lahko v razmerah svobodne konkurence izrazito negativne družbene posledice, npr. pojav organiziranega kriminala in odvisnosti od iger na srečo.

“NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV!”

V državah EU je trg loterijskih iger urejen tako, da ima dovoljenje za prirejanje teh iger samo ena družba - praviloma je ta v (so)lasti države. Dve izjemi sta posledica lokalnih posebnosti.

Legenda

■ MONOPOL

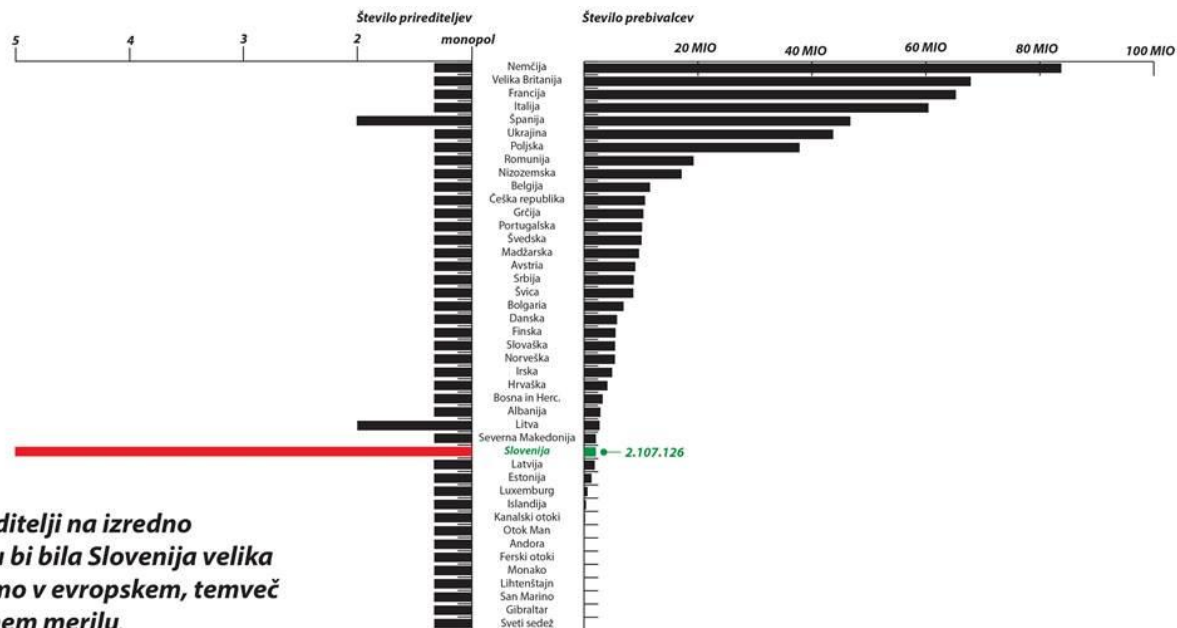
■ IZJEME

Pri loterijskih igrah do odvisnosti od iger na srečo trenutno ne prihaja, ker frekvenca dogodkov ni dovolj visoka, v konkurenčnem boju pa bi lahko prireditelji izvajali žrebanja lota namesto dvakrat na teden večkrat na dan in s tem ustvarili pogoje, ki lahko privedejo do nastanka odvisnosti. Ilustrativen primer je na primer liberalizacija športnih stav v državah bivše Jugoslavije, kjer so stavnice na vsakem koraku povsem spremenile videz in vzdušje mest ter devastirale družbeno tkivo celih skupnosti.

Konkurenčni boj bi v prirejanje loterijskih iger vnesel povsem novo dinamiko, kjer bi fokus zagotavljanja stabilnega financiranja za prejemnike koncesijskih sredstev nadomestila izključno ekonomska logika. Tak poslovni model bi prireditelje med drugim silil v povečevanje skladov za dobitke, s čimer bi delež sredstev za javne in dobre namene zaradi nižje osnove za koncesijske dajatve postal manjši. Pomembno je omeniti tudi specifičen vzorec obnašanja potrošnikov pri ključni loterijski igri Loto, kjer se začne nagradni sklad z vplačili polniti šele, ko ta preseže določeno psihološko mejo. Ob predpostavki, da trga loterijskih iger tudi z agresivnimi marketinškimi prijemi ni mogoče bistveno, ali celo nekajkrat povečati, bi bila podobna ali ne bistveno večja masa vplačil razporejena med različne prireditelje, od katerih noben ne bi mogel sam z vplačili preseči psihološke meje, neorgansko povečevanje sklada pa bi nujno zmanjšalo obseg koncesijskih dajatev.

“NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV!”

S petimi prireditelji na izredno majhnem trgu bi bila Slovenija velika izjema, ne samo v evropskem, temveč tudi v svetovnem merilu.

Projekcija kaže, da bi imelo sproščanje konkurence na področju klasičnih iger na srečo negativne učinke (znižanje sredstev za posebne socialne programe do 30 %) in s tem na zmogljivost invalidskih organizacij za varovanje človekovih pravic invalidov, kakor tudi druge neželene družbene učinke.

Koncesijske dajatve in dividende, ki jih FIHO prejema od Loterije Slovenije, predstavljajo v povprečju 90% vseh FIHO sredstev, zato so invalidske organizacije razumljivo zadržane do sprememb pri urejanju klasičnih iger na srečo, ki obetajo negativne posledice za obseg financiranja. Projekcija temelji na predpostavki cca. 30% izgube tržnega deleža klasičnih iger na srečo, 80% skladu za dobitke in 5% koncesijski dajatvi, ki jo navaja predlog novele. Za ohranitev obstoječega obsega koncesnin bi morali novi prireditelji v tem scenariju generirati 540 milijonov evrov dodatnega prometa s klasičnimi igrah na srečo, v primeru 25% koncesijske dajatve pa bi morali za ohranitev enakih koncesnin ustvariti 110 milijonov evrov dodatnega prometa oziroma podvojiti trg klasičnih iger na srečo.

Predlagana liberalizacija bi imela torej skoraj zagotovo negativne posledice za invalidske organizacije in druge prejemnike koncesnin, po projekcijah bi imela negativne posledice tudi za državni proračun kakor tudi druge negativne družbene posledice, ki jih tipično povezujemo z igrami na srečo. Predlagana novela pomeni odmik od družbeno odgovornega prirejanja iger na srečo in jo je glede na pričakovane posledice zelo težko podpreti, izjemno sporen pa je bil tudi postopek priprave predloga brez posvetovanja s predstavniki invalidov in drugimi deležniki ter tozadevno predstavlja kršitev obveznosti iz Konvencije o pravicah invalidov in Resolucije o normativni dejavnosti.

Predsednik

Borut Sever

NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV!"